

Використана література:

1. Арутюнов А. Р. Современный учебник русского языка для иностранцев и внедрение его в учебный процесс / А. Р. Арутюнов, Л. Б. Трушина // Учебники и словари в системе средств обучения русскому языку как иностранному. – М., 2001.
2. Балыхина Т. М. Русский язык. Основной курс: практическая грамматика для студентов-иностранцев естественных и технических специальностей / Т. М. Балыхина, Т. И. Василюшина, Э. Н. Леонова, И. А. Пугачев. – М., 2011.
3. Верещагин Е. М. Язык и культура / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М., 2006.
4. Золотова Г. А. О лингвистических основаниях коммуникативной типологии речи / Г. А. Золотова // Русский язык за рубежом. – 1992. – № 5.
5. Мотина Е. И. Язык и специальность: лингвометодические основы обучения русскому языку студентов-нефилологов / Е. И. Мотина. – М., 2001.

ДЕМЬЯНОВА В. Г., МОРГУНОВА Н. С. Реализация коммуниктивно-деятельностного подхода при создании пособий по русскому языку как иностранному для технических вузов Украины.

В статье рассматривается современное состояние теоретической разработки проблемы создания пособий по РКИ для технических вузов Украины. Сформулированы методические и лингвистические требования к формированию коммуникативной компетенции иностранных студентов в учебно-профессиональной, общественно-политической и социокультурной сферах общения.

Ключевые слова: *говорение, коммуникативность, компетенция, лингвострановедение, обучение, общение, речь, текст, язык.*

DEMYANOVA V., MORGUNOVA N. Implementation of the active communicative approach to the creation of manuals in Russian as a foreign language for the technical universities in Ukraine.

The modern state of theoretical development of the problem of the second language textbook for foreign students has been analyzed in the article. Linguistic and methodological requirements for the formation of the communicative competence of students in educational, professional, social, political and cultural spheres of communication have been formulated.

Keywords: *speaking, communicative competence, studying, communication, speech, text, language.*

**Жолобов О. В.
Житомирський військовий інститут НАУ**

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Розглянуто досвід застосування рейтингової системи оцінювання знань та вмінь майбутніх офіцерів запасу, як важливої складової процесу переходу до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти.

Ключові слова: *досвід, оцінка, освіта, контроль, рейтинг, офіцер запасу, факультет.*

Приєднання України до Європейського освітнього простору вимагає реформування системи освіти з метою органічної інтеграції національної системи освіти у європейську.

Указом Президента України від 30 вересня 2010 року № 926 “Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні” визначено низку заходів, спрямованих на реалізацію в Україні положень Болонської декларації, зокрема, з розроблення та затвердження нових галузевих стандартів вищої освіти, посилення інтеграції освіти, науки, виробництва, наукової та інноваційної складових у діяльності вищих навчальних закладів [1].

“Концепція Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 роки”, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 396-р [2, 3] одним із завдань визначає забезпечення доступу до високоякісної вищої освіти та мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці, шляхом інтеграції вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, наукових установ та підприємств, упровадження гнучких освітніх програм та інформаційних технологій навчання відповідно до вимог Болонської декларації.

Важливим елементом освітнього процесу є контроль навчання [4]. Контроль навчання розглядається як складова частина діагностики навчання і виконує певні функції, має види, методи і форми, систему критеріїв оцінки якості опанування студентами військово-професійних знань, навичок і вмінь. Контроль як дидактичне поняття являє собою усвідомлене, цілеспрямоване і планомірне спостереження та фіксацію вербальних і практичних дій студентів з метою з'ясування рівня опанування ними програмного матеріалу, оволодіння теоретичними і практичними знаннями, навичками і вміннями та формування у них певних особистісних військово-професійних якостей.

До контролю результатом, якого є **оцінка**, висуваються вимоги, згідно з якими він повинен бути: систематичним, освітнім, діагностичним, мотивуючим (виховним), розвиваючим, керованим, оцінюючим, всебічним, об'єктивним [5].

На факультеті підготовки офіцерів запасу Житомирського військового інституту НАУ (ФПОЗ ЖВІ НАУ) накопичено певний досвід використання рейтингової системи оцінювання набутих студентами знань і вмінь.

До основних форм підсумкового контролю відносяться: семестровий екзамен, семестровий диференційований залік. Важливою складовою сучасної системи навчання є *кредитно-модульна система*, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь і навчальної діяльності студента ФПОЗ ЖВІ НАУ в процесі аудиторної та самостійної роботи. Важливою особливістю цієї моделі, на думку автора статті, є суттєвий вплив мотивуючої (виховної) складової функції контролю, що є особливо важливим для підготовки студентів ФПОЗ ЖВІ НАУ в зв'язку з тим, що на погляд

деяких суб'єктів навчання спеціальні предмети, знання, навички здебільшого не є такими важливими, як фахові. В той же час кредитно-модульна система має за мету поставити студента перед необхідністю регулярної навчальної роботи протягом усього семестру з розрахунком на майбутній успіх.

Рейтингова система оцінювання передбачає використання поточної, контрольної, підсумкової модульної, підсумкової семестрової, модульних рейтингових оцінок, а також екзаменаційної та підсумкової семестрових рейтингових оцінок.

Таким чином, рейтингова система оцінювання відповідає перш за все таким вимогам до контролю опанування знаннями студентами ФПОЗ, як всебічність, систематичність, діагностичність, вмотивованість, керованість.

Важливим показником рейтингової системи оцінювання є поетапність, зрозумілість, прозорість, об'єктивність безпосередньо для суб'єктів навчального процесу.

В той же час специфікою військової підготовки є вивчення матеріалу, що суттєво відрізняється за напрямками і структурований в дисципліні як за розділами, кожен з яких має самостійне, логічне завершене значення.

До особливостей навчального процесу на ФПОЗ відносяться:

- два роки (4 семестри) навчання;
- стислі терміни навчання для викладання спеціальних військових дисциплін (перший рік – загальновійськові дисципліни, другий рік – спеціальні військові дисципліни);
- різний рівень підготовки студентів;
- необхідність додаткового формування так званого “фокусу корисності” на вивченні матеріалів військової дисципліни.

При цьому для забезпечення всебічного контролю навчання необхідно оцінювати всі розділи дисципліни, які вивчаються в поточному семестрі, а розподіл балів здійснюється відповідно до бюджету часу, що надано кожному із розділів. Оцінювання рівня знань студента в семестрі здійснюється за національною шкалою та шкалою ECTS (100 балів).

Наприклад, оцінювання окремих видів виконаної студентом ФПОЗ навчальної роботи в 5 семестрі здійснюється в балах відповідно до табл. 1.

Таблиця 1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента ФПОЗ ЖВІ НАУ

<i>5 семестр</i>	
<i>Модуль №1</i>	
<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Макс кількість балів</i>
Участь в обговоренні питань на практичних заняттях з розділу “Морально-психологічне забезпечення діяльності військ”	11
Участь в обговоренні питань на практичних заняттях з розділу “Військова топографія”	6

5 семестр	
Модуль №1	
<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Макс кількість балів</i>
Участь у виконанні завдань на практичних заняттях з розділу “Стройова підготовка”	6
Участь в обговоренні питань на практичних заняттях з розділу “Статути Збройних Сил України”	10
Участь в обговоренні питань на практичних заняттях з розділу “Тактика авіації Повітряних Сил”	10
Участь в обговоренні питань на практичних заняттях з розділу “Організація зв’язку і радіотехнічного забезпечення польотів авіації Повітряних Сил Збройних Сил України”.	16
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше 35 балів</i>	
Виконання комплексної модульної контрольної роботи № 1 (контрольні роботи виконуються за розділами “Морально-психологічне забезпечення діяльності військ”, “Військова топографія”, “Стройова підготовка”, “Статути Збройних Сил України”, “Тактика авіації Повітряних Сил”, “Організація зв’язку і радіотехнічного забезпечення польотів авіації Повітряних Сил Збройних Сил України”; максимальна кількість балів за кожен складок 5 балів)	30
Усього за модуль № 1	88
Семестровий диференційований залік	12
Усього за 5 семестр	100

Відповідно виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом ФПОЗ ЖВІ НАУ за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Важливим елементом рейтингової системи оцінювання є додаткові заохочувальні та штрафні бали, які можуть бути додані до поточної модульної рейтингової оцінки. Використання додаткових балів дає можливість викладачу всебічно, об’єктивно оцінювати рівень поточних знань та навичок студентів в процесі навчання. Також це є суттєвим елементом виховної складової контролю.

Заохочувальні бали (бали зі знаком “+”) студент може отримати за активну роботу під час занять (наприклад, за доповнення до відповіді або активну участь в обговоренні окремих питань), творчий підхід до виконання будь-якого поточного завдання, оригінальне виконання та оформлення завдання тощо.

Штрафні бали (бали зі знаком “-”) можуть бути нараховані студенту за порушення встановлених термінів або недостатній рівень самостійності виконання окремих завдань; невиконання обов’язкових завдань до занять; систематичні запізнення на заняття тощо.

Суми заохочувальних та штрафних балів мають бути однаковими за величиною і не перевищувати 10% максимально можливої підсумкової модульної рейтингової оцінки за кожний модуль.

Сума підсумкових модульних рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 3-4).

Таблиця 3

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

Таблиця 4

Відповідність залікової/екзаменаційної модульної рейтингової оцінки в балах за національною шкалою

<i>Оцінка в балах</i>		<i>Оцінка за національною шкалою</i>
<i>Залікова</i>	<i>Екзамен.</i>	
12	11-12	Відмінно
10	9-10	Добре
8	7-8	Задовільно
-	менше 7	Незадовільно

Якщо студент має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку то він допускається до семестрового контролю з дисципліни, який здійснюється в формі семестрового екзамену.

Якщо студент під час семестрового екзамену отримав позитивну (за національною шкалою) екзаменаційну рейтингову оцінку, то навчальний курс з дисципліни у цьому семестрі йому зараховується. У протилежному випадку він повинен повторно скласти семестровий екзамен в установленому порядку.

Система навчально-виховного процесу – цілісна множина сукупності її основних складових. Вона складається з взаємопов'язаних елементів: мети, навчальної інформації, засобів педагогічної взаємодії суб'єктів і об'єктів навчання, форми їх взаємодії тощо. Системоутворюючими поняттями навчального процесу є мета навчання, викладання, учіння і результат. Усі ці елементи створюють цілісність і діють у комплексі. Цілісність і комплексність є закономірними властивостями навчально-виховного процесу ФПОЗ ЖВІ

НАУ.

Рейтингова система оцінювання цілком відповідає загальним вимогам, функціям та принципам організації контролю опанування студентами ФПОЗ знань та стимулює поступовий процес досягнення мети навчально-виховного процесу. Використання цієї системи в поєднанні з можливостями комп'ютерних технологій для організації постійного моніторингу навчально-виховного процесу дає можливість оперативного отримання зворотного зв'язку та внесення необхідних коригувань.

Таким чином, застосування рейтингової системи оцінювання знань студентів ФПОЗ ЖВІ НАУ є важливою складовою переходу до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти та необхідним етапом на шляху реформування системи освіти в Україні.

Використана література:

1. Указ Президента України від 30.09.10 р. № 926 "Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні" // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 185. – С. 9.
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.06 р. № 396-р "Про схвалення Концепції Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 роки" // Збірник нормативно-правових документів з вищої освіти. – К., 2007. – 87 с.
3. Концепція Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 роки // Збірник нормативно-правових документів з вищої освіти. – К., 2007. – 87 с.
4. Педагогика: учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / под ред. Пидкасистого. – М.: Российское педагогическое агентство, 1996. – 602 с.
5. Ягупов В. В. Теорія і методика військового навчання / В. В. Ягупов. – К.: Тандем, 2000. – 380 с.

ЖОЛОбОВ О. В. Опыт использования рейтинговой системы оценивания знаний студентов факультета подготовки офицеров запаса.

Рассмотрен опыт использования рейтинговой системы оценивания знаний и умений будущих офицеров запаса как важной составляющей процесса перехода к новому поколению отраслевых стандартов высшего образования.

Ключевые слова: *опыт, оценка, образование, контроль, рейтинг, офицер запаса, факультет.*

ZHOLOBOV O. V. Experience of use of rating system of estimation of knowledge of students of faculty of preparation of reserve officers.

Experience of use of rating system of estimation of future reserve officers' knowledge and abilities, as an important component of process of transition to new generation of branch standards of the higher education is considered.

Keywords: *experience, assessment, education, control, rating, reserve officer, faculty.*